

Alle melkfabrieken op boerenbiogas

Duizenden hectares snijmaïs telen om het vervolgens met veel subsidie in de vergister te gooien. Het is niet de manier om als melkveehouderijsector een groen gezicht te krijgen of energieneutraal te produceren. Met groepjes boeren in grote co-vergisters reststromen opruimen en het gas met weinig tot geen subsidie terugleveren aan de melkfabriek wel. „De veehouders en hun zuivelfabrieken hebben een geweldig verhaal in handen”, zegt Carel de Vries van de stichting Courage.

Courage keek naar de mogelijkheden om mest- en reststromen binnen de zuivelketen tot waarde te brengen. Het rapport met conclusies en aanbevelingen, opgesteld door adviesbureau KWA, werd gisteren (vrijdag) gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat een energieneutrale zuivelketen haalbaar is. Sterker nog, in potentie kan de zuivelketen uitgroeien tot netto groene energieleverancier. Voorwaarde is wel dat het gas rechtstreeks kan worden teruggeleverd aan het aardgasnet.

Carel de Vries van Courage: „De zuivelketen heeft een geweldig verhaal in handen.”

Foto: Zilverlicht

Momenteel staan er in Nederland ruim 50 co-vergisters. Het probleem van deze vergisters is dat ze slechts rendabel zijn met een berg subsidie, 9,7 cent per kiloWattuur. Bovendien wordt bij het gros van de installaties het leeuwendeel van de geproduceerde warmte afgeblazen naar de omgeving. Daardoor wordt gemiddeld slechts 35 procent van het gas benut. Conclusie: 65 procent van de energiecapaciteit van biogasinstallaties gaat verloren en toch zit er een forse overheidssubsidie (MEP) op.

„Geen best verhaal”, vindt projectleider Carel de Vries van Courage. Hoge subsidies, die voor jaren worden vastgezet, zoals in Duitsland, remmen in zijn ogen de ontwikkeling van een gezonde en duurzame sector. „Wat ze daar doen, lijkt veel op structuurpolitiek. Voor blinde productondersteuning is maatschappelijk geen draagvlak. Subsidies moeten tijdelijk en stimulerend zijn en een helder maatschappelijk doel dienen.”

NIEUWE VORM

In zijn rapport gaat Courage dan ook uit van een heel andere opzet en vorm van biogasproductie. In de markt wordt momenteel gesproken over co-vergistingsinstallaties die 1,5 miljoen Nm³ (aantal normale kubieke meters aardgas) per jaar aan aardgasequivalent kunnen produceren. Dat is ongeveer tien keer de gasopbrengst van de co-vergisters die nu in Nederland staan. Deze vergisters zijn met weinig of geen subsidie rendabel te maken. Het ideaalbeeld is één grote vergister op tien boeren met een stuk of duizend koeien, die redelijk dicht bij elkaar zitten, stelt De Vries. „In dat geval heb je weinig transportkosten en kun je als groep een specialist aanstellen die de vergister optimaal laat functioneren.”

Een andere belangrijke wijziging ten opzichte van de huidige situatie is dat de vergisters vooral moeten draaien op reststromen, niet op voedselgewassen die speciaal voor de vergister worden geteeld. „We willen een energiebron die niet concurrent met voedsel. De zuivel-

keten moet zich juist profileren als waardevoller van reststromen. Energieproductie zou pas in beeld moeten komen als je de hoogwaardige onderdelen voor mens en dier uit het akkerbouwproduct hebt gehaald”, vindt De Vries.

VERANDERINGEN NODIG

Grootschalige vergisting met weinig of geen subsidie dus. Het kan, zegt Courage. Maar dan moet er eerst wel het nodige veranderen. Om te beginnen moet het rendement fors omhoog. Dat kan, wanneer biogas rechtstreeks op het aardgasnet kan worden geleverd. Nu wordt via het gas elektriciteit gemaakt. Feitelijk is dat een energie- en kostenroevende omweg.

Een probleem is de toegang tot het aardgasnet. Rechtstreeks leveren aan het hoge druk hoofdnet van de Gasunie is niet toegestaan. Het gevolg is dat boeren zijn aangewezen op regionale distributenetten. Technisch is dat geen probleem. Biogas kan met diverse beproefde technieken worden opgewekt tot aardgaskwaliteit. Netbeheerders staan echter niet te trappelen om nieuwe gasleveranciers toe te laten. Ze hebben er geen belang bij of vrezen de financiële risico's van mogelijke verontreinigingen. Ook is de capaciteit van deze netwerken vaak te beperkt om er grootschalig biogas op af te zetten.

Courage adviseert de zuivelindustrie en ITO om samen te lobbyen voor co-vergisting met teruglevering aan het aardgasnet (zie kader). Ook de mogelijkheden om biogas op het net te zetten, moeten worden vergroot. Dat vraagt om medewerking van de netbeheerders. Daarnaast moet er, net als bij groene stroom al gebeurt, een groen gascertificatensysteem komen waarmee biogas traceerbaar en verhandelbaar wordt. Verruiming van de mogelijkheden voor co-vergisting en voor het opwerken van digestaat tot kunstmestvervanger staat ook op de lijst van aanbevelingen.

EINDPLAATJE

Slaagt dat allemaal, dan ziet het

Grootschalige biogasproductie in combinatie met rechtstreekse teruglevering op het aardgasnet biedt kansen voor melkveehouders en zuivelindustrie.

Foto: Aerophoto Estate

eindplaatje er ongeveer zo uit. Verspreid over het land staan regionale co-vergistingsinstallaties. Rond elke installatie zitten circa tien veehouders. Ze zorgen ervoor dat het geproduceerde biogas wordt opgewekt tot aardgaskwaliteit. Dat gas wordt teruggeleverd aan het aardgasnet. Gasverbruikers in de zuivelketen kopen het groene gas met certificaten in.

De Vries: „De zuivelketen, die steeds vaker wordt aangesproken op zijn broeikasuitstoot, vergroot met hulp van eigen reststromen en de veehouder verdient aan zijn reststoffen. De toegevoegde waarde blijft vrijwel geheel in de keten. Dat is veel beter dan wanneer de boer zijn tankje met mest mag komen afleveren bij de grote energie-maatschappijen of Shell, die vervolgens de revenuen plukken.”

De vergoering versterkt de maatschappelijke positie van de zuivelketen. Met teruglevering aan het aardgasnet kan een hoeveelheid groen gas worden geproduceerd die overeenkomt met 20

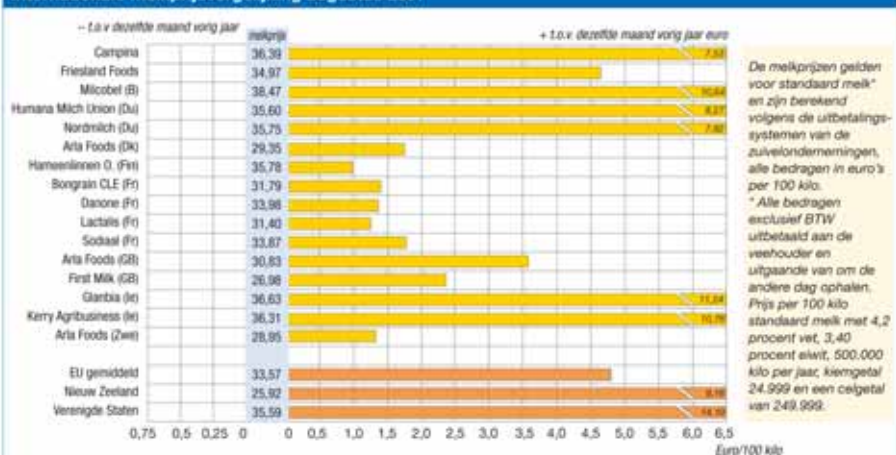
procent van de Nederlandse Kyoto-doelstelling voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgas. „Beter en dichter kun je de ketenkringloop haast niet krijgen. Het imago van melk en vlees krijgt een geweldige impuls.”

JELLE FEENSTRA

Twee pilots

Twee pilots, waarbij veehouders en verschillende zuivelfabrieken gezamenlijk een ontwerp maken, moeten uitwijzen hoe kanarlijk het plan van Courage is. Courage is de innovatiestichting van LTO en de Nederlandse zuivelindustrie (NZO). De eerste contacten met groepen boeren zijn inmiddels gelegd. De pilots moet meer duidelijkheid geven over de mogelijkheden tot teruglevering aan het aardgasnet, de gewenste schaalgroottes, benodigde investeringen, transportkosten, terugleverkosten, verkoopprijs, gebruikte reststromen en benodigde partijen.

Internationale melkprijsvergelijking augustus 2007

Grootste KI Nederland in de maak

➤ *Vervolg van voorpagina*
Een fusie tussen Pigure Group en Varkens Activiteiten Centrum (VAC) leidt tot de grootste coöperatieve varkens KI in Nederland. Varkens KI Noord-Brabant, onderdeel van Pigure Group, en VAC zijn goed voor bijna 2,8 miljoen doses sperma.

De twee andere belangrijke KI's in Nederland, de Coöperatieve Varkens KI Limburg en Varkens KI Twente verkopen gezamenlijk jaarlijks een miljoen doses. De fusie moet leiden tot een grotere efficiëntie bij de productie en distributie van sperma, stelt een woordvoerder van Pigure Group. De bedrijven verwachten door de samenwerking tegen lage prijzen sperma te kunnen leveren. Met het samengaan wordt de fusiecombinatie ook beter in te kunnen spelen op de groeiende vraag naar sperma met hoge gezondheidsstatus. Verder kan één organisatie een betere service verlenen. „Door de schaalvergroting en professionalise-

ring in de sector is te verwachten dat er hogere eisen aan de service en begeleiding worden gesteld”, aldus de Pigure Group.

2400 LEDEN

De Pigure Group is de grootste coöperatie van de twee fusiepartners. Met 2400 leden zet het bedrijf bijna 1,5 miljoen doses sperma af. Het bedrijf is vooral actief in Noord-Brabant en Zeeland.

VAC heeft haar hoofdzetel in Harfken en verkoopt in het werkgebied Noord- en Midden-Nederland 1,3 miljoen doses.

De inbreng van de kleinere broers ligt aanzienlijk lager. KI Limburg in Helden heeft 350 leden en zet ongeveer 700.000 doses in Limburg om. KI Twente, met 300 leden, komt tot een omzet van 300.000 sperma op jaarbasis.

Eerder vonden er ook al pogingen plaats om tot één landelijke KI-organisatie voor de varkenshouderij te komen. Eind jaren tachtig mislukten die.